

امیرحسین جدری
گروه فرهنگ و هنر

سینما به عنوان یک ابزار استراتژیک برای فرهنگ‌سازی سال‌هاست که مورد توجه است، امروزه با توجه به این‌که پویانمایی در جهان به امری فرهنگ‌ساز تبدیل شده است همین مسئله انیمیشن‌های داخلی را به موضوعی استراتژیک بدل کرده‌است؛ موضوعی که خیلی دیر در ایران مورد توجه قرار گرفت، هرچند نمونه‌های درخشانی هم در دهه‌های گذشته در این زمینه تولید شده بود اما در سال‌های اخیر رشد روزافزون پویانمایی‌های ایرانی و حضور در مجامع بین‌المللی باعث شده تا چشم دنیا به هنرآفرینی بچه‌های ایرانی جلب شود و حالا که وقت برداشت از توانمندی این نیروهای متخصص برای تولید آثار انیمیشنی جهانی است، شاهد مهاجرت و جذب‌شدن آنها به کمپانی‌های غربی هستیم. در حالی باید این هشدار را جدی گرفت که به تازگی شاهد بودیم فیلم «بچه زرنگ» توانست در میان قدرت‌های جهانی در صنعت انیمیشن‌سازی موفقیت‌های جهانی بسیاری را پشت سر بگذارد و حتی در میان صهیونیست‌ها که دشمن تمدنی ایران هستند نیز نفوذ و قدرت‌نمایی کند. حالا که دولت چهاردهم یکی از سرفصل‌های اصلی برنامه‌های خود را به باگشت نخبگان ایرانی‌که مهاجرت کرده‌اند اختصاص داده، بد نیست توجهات را به اصلی‌ترین مشکل هنر - صنعت پویانمایی که امروز مهاجرت متخصصان در این حوزه است، جلب کنیم.

مهاجرت متخصصان؛ تهدید پویانمایی ایران

پویانمایی در ایران با وجود بنیان‌های فرهنگی و اجتماعی مناسب اما در مقایسه با کشورهای پیشرو، جایگاه درخوری ندارد. موفقیت‌هایی هم که تاکنون به دست آمده، مقطعی بوده و نتوانسته آنچنان که شایسته است، وارد مرحله تولید انبوه و مستمر شود.

اخیرا یک نهاد پژوهشی- تجاری که چند سال است در همه حیطه‌های صنایع خلقی از جمله صنعت پویانمایی و جلوه‌های بصری و بازی‌های کامپیوتری، گزارش‌های بسیار مفصل جهانی و منطقه‌ای ارائه می‌دهد، گزارشی با عنوان «پویانمایی، جلوه‌های تصویری و بازی‌های ویدئویی در خاورمیانه؛ راهبردها، روندها و فرصت‌ها» تدوین کرده که در آن از ایران و استودیوهای تولید پویانمایی ایرانی نیز در مجموعه بزرگ‌تر پویانمایی خاورمیانه و در میان کشورهای دیگری همچون مصر، سوریه، لبنان، اردن، عربستان سعودی، فلسطین، ترکیه و... نام برده شده است.

در خلاصه این گزارش که در سایت مدلیتست عرب منتشر شده، آمده است که صنعت پویانمایی، جلوه‌های تصویری و بازی‌های کامپیوتری در منطقه خاورمیانه ظرفیت آن را دارد که به عنوان موتور رشد برای این منطقه عمل کند. در این گزارش توجه شده که به دلیل دسترسی آسان‌تر به دانش فناوری و مهارت‌های جهانی در تولید این صنایع فرهنگی و سرگرمی‌ساز، اکنون شاهد ظهور شرکت‌ها و استودیوهای متعدد و بعضا بین‌المللی تولید پویانمایی و بازی هستیم تا

برش

مهاجرت خاموش؛ یک پدیده فراگیر در ایران

نکته قابل توجه دیگر درخصوص از دست‌رفتن نیروی متخصص پویانمایی علاوه بر مهاجرت، پدیده دیگری است که با آن دست وپنجه نرم می‌کند. پدیده‌ای که می‌توان از آن به عنوان مهاجرت خاموش انیماتورهای ایرانی یاد کرد. منظور از مهاجرت خاموش آن دسته از نیروهای متخصصی هستند که به صورت دورکاری برای شرکت‌های خارجی کار می‌کنند. ممکن است باورش سخت باشد اما دیزنی و پیکسار از انیماتورهای ایرانی کمک می‌گیرند و این قابل تامل است؛ یعنی در کشور انیماتوری داریم که در حد دیزنی و پیکسار حرفه‌ای است اما در کشور به دلیل مسائل قراردادی و بودجه‌ای، نمی‌توانیم با او کار کنیم. این موضوع آن‌قدر فراگیر شده که حتی در نهادهای دانشگاهی نیز با پرورش متخصصان در زمینه انیمیشن‌سازی این نیروها را در تولید آثاری برای کشورهای همسایه تشویق می‌کنند. به طور مثال چندی است که در بخشی از دانشگاه فنی تهران برای شبکه‌های ترکیه‌ای سریال‌سازی می‌شود.

«قابوسنامه» نوشته کیکاووس بن وشمگیر عنصرالمعالی، اثری پندآموز و جذاب با مضامینی اخلاقی و سیاسی، جهت آشنایی با راه و رسم زندگی است. این اثر با روایت مریم محبوب به مدت ۹ ساعت و ۳۳ دقیقه با حجم دانیلد ۴۰۰ مگابایت در استودیوی نشر نیستان تولید و از درگاه‌های کتابراه، نوار و ویدیو قابل دریافت است. در آستانه روز شعر و ادب پارسی این اثر ادبی- تربیتی شنیدنی است. قابوسنامه

«قابوسنامه»

شنیدنی شد

که حتی اگر آن را با احتساب سایر سفارش دهندگان پراکنده دولتی و خصوصی دو برابر کنیم (۴۰۸ میلیارد تومان) مشخصا پروژه‌های جذاب و با محتواهای منطقه‌ای و محلی تولید کنند.همین‌طور بیان می‌شود که منطقه دارای استودیوهای پویانمایی بزرگ و اکثرا متوسط و کوچک متعددی است و نیروهای با استعداد برای تولید محتوا بسیار بیشتر از سابق در حال جذب به این حیطه هستند. با وجود این، در گزارش تصریح می‌شود که تولیدکنندگان محتوا در این مناطق تاکنون در توزیع و فروش آثارشان به بازار جهانی توفیق چندانی نداشته‌اند.

جامعه کوچک و تهدید جدی مهاجرت

جامعه پویانمایی ایران جامعه کوچکی بوده و به نسبت، سینمای رندب در اقلیت قرار دارد. اگر بخش‌های مختلف جامعه پویانمایی ایران را براساس کارکرد و تولید آثار یا سایر کارکردها با دقت نگاه کنیم، نهادهای آموزشی آن بسیار کوچک و کم تعدادند و لزوما هم ارتباط مستقیمی با نیازهای بخش حرفه‌ای تولید ندارند.

شبکه تولیدپویانمایی حرفه‌ای ایران، شامل

سفارش دهندگان (اکثرا دولتی) و تولیدکنندگان (شامل استودیوها، شرکت‌ها و پیمانکاران اصلی) فرعی، هستند. با

آمدن فضای مجازی، پلتفرم‌های متعدد دیگر، فراگیرشدن گوشی هوشمند و با گرفتن رسانه‌های جدید همراه با دسترسی همگانی به محتوای دیجیتال در ایران، به خصوص در دهه گذشته، شاهد شکل‌گیری و بسط ابعاد و جنبه‌های متنوعی از پویانمایی در ایران دهه ۹۰ هستیم و در اکثر حیطه‌ها هم حداقل یک نمونه موفق و بسیار حرفه‌ای (مانند شاهزاده روم، فیلیشا، آخرین داستان، رستم و سهراب، بنیامین، قهرست مقدس، تهران ۱۵۰۰، پسر دلفینی، بچه زرنگ، لوتپو و...) بدون وابستگی صرف به بودجه‌های دولتی داریم، اما آنچه آسیب‌زانبود، برنامه استراتژیک در زمینه تولید محصولات است. نبود چنین برنامه‌ای موجب شده تا تولید در این عرصه شامل انحصار شده و همین انحصارطلبی باعث شکل‌گیری وضعیتی بغرنج در زمینه‌های اقتصادی آن شود. به‌طور مثال اگر در عرصه سینما و هنرهای نمایشی شامل قراردادهای تیپ و دستمزدهای مشخص هستیم در این عرصه چنین موضوعی تعیین وتبیین نشده و بر همین اساس هنرمندان این عرصه با مشکل دستمزد به‌عنوان یک معضل روبه‌رو هستند و از همین‌رو نیز بیشترین زمینه برای مهاجرت افراد متخصص فراهم شده است.

چالش‌های پویانایی

متأسفانه تا چند سال پیش گردش مالی پویانمایی ایرانی در مقیاس‌های اقتصاد داخلی، بسیار ناچیز و بسیار دور از یک صنعت حتی خانگی است. اگر تولیدات و گردش مالی مراکز حمایت از پویانمایی تجربی و غیرانبوه، مشخصا مراکز مختلف را مورد بررسی قرار دهیم، متوجه می‌شویم کل حمایت‌های این چهار نهاد در پنج سال (۱۳۹۶ تا۱۴۰۰) چیزی در حدود ۲۴ میلیارد تومان است

با نصیحت‌نامه، دربردارنده پندنامه‌ها و اندرزهای ایران باستان است که از اهمیت کلام و خرد و تأکید بر اعتدال و مدارا سخن می‌گوید. عنوان قابوسنامه از اسم نویسنده که در تاریخ به نام قابوس دوم مشهور بوده، گرفته شده است. او این اثر درخشان را برای فرزندش به نام گیلان‌شاه در ۴۴ باب به نگارش درآورده؛ با این هدف که اگر پس از او حکومت به دست گیلان‌شاه افتاد، بتواند آن را حفظ کند و

داشته باشند با این‌حال اما در ایران به دلیل اکران نادرست و نبرداشتن به این حوزه در کنار آثار رئال، انیمیشن‌ها فروش کمی دارند، اما نسخه خارجی همان انیمیشن، با فروش دلاری بالایی روبه‌رو می‌شود که نمونه فعلی آن نیز انیمیشن بچه‌زرنگ است. پس می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که مهاجرت در میان انیماتورهای ایران علل مختلفی دارد که یکی از آنها اختلاف میزان دستمزد در ایران در مقایسه با دیگر کشورهاست. به بیان دیگر هزینه تولید انیمیشن در کشور ما یک چهارم کشورهای دیگر است و شاهدیم که اگر هزینه تولید در اروپا دقیقه‌ای ۴۰۰۰ دلار است در ایران ساخت یک انیمیشن ۹۰ دقیقه‌ای به ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ دلار می‌رسد. به همین ترتیب دستمزد عوامل تولید انیمیشن مخصوصا انیماتورهای ایرانی نیز اختلاف فاحشی با نمونه‌های خارجی خود دارد. به همین علت در انیمیشن‌کشور با پدیده مهاجرت انیماتورهای ایرانی روبه‌رو هستیم؛ نیروی انسانی متخصص که تا ۱۵ تا ۲۰ سال طول می‌کشد تا به تخصص بالایی در تولید انیمیشن برسد، بعد از رسیدن به این مرحله با پیشنهادهایی که از خارج از کشور دریافت می‌کند، بیشتر ترجیح می‌دهد از کشور مهاجرت کند.

قاجاق انرژی برای کمک به صنعت پویانمایی غرب

خطر دیگری که این فضا را تهدید می‌کند، خدمات‌دهی استودیوها به کمپانی‌های خارجی است؛ یعنی یک استودیوی دانش‌بنیان در اینجا، با بهره‌بردن از بارنامه‌های داخلی اعزام هزینه برق و خدمات بسیاری‌پایین، درحال ارائه خدمات خارجی است. به‌گونه‌ای که کشورهای سفارش دهنده می‌توانند انیمیشن با کیفیتی در سطح جهانی را با قیمتی تا یک چهارم قیمت جهانی به دست بیاورند. البته معضل یادشده از نگاه

که این حمایت‌ها لزوما حمایت‌های مستقیم مالی نیستند و انیمیشن‌سازی در ایران بیش از حمایت‌های مستقیم مالی به حمایت‌های غیرمستقیم دولت نیازمند دارد. یکی از این موانع نوع نگاهی است که متولیان سینما به پویانمایی دارند، متولیان حوزه سینما نباید به اشتباه صنعت انیمیشن را همانند یک محصول سینمایی رئال نگاه کنند؛ بلکه باید آن را در گونه‌ای مجزا نسبت به دیگر آثار قرار دهند؛ چراکه آثار پویانمایی برخلاف آثار سینمایی این ظرفیت را دارند که برگشت سرمایه بسیار بالایی

بداند چگونه مسئولیت‌های خود را به‌درستی انجام دهد. این کتاب موضوعات مهم و باارزشی همچون تربیت فرزند، آیین‌های معمولی زندگی، رسوم لشکرکشی، مملکت‌داری، آداب اجتماعی و تربیتی و خلاصه علوم مختلفی مانند طب، نجوم و شاعری را مورد بررسی قرار می‌دهد. این اثر باسبک نثر مرسل یا همان نثر ساده و روان قرون چهارم و پنجم هجری قمری به نگارش درآمده است.

انیمیشن‌سازی زیر س

هنر پویانمایی ایران که طی یک دهه گذشته جایگاه

امروز با معضل مهاجرت به‌ویژه مهاجرت خاموش

که درآمد این سفارش‌گیری باعث شده شرکت‌های ایرانی به کار روی بیاورند، اما باید توجه داشت که سفارش‌گرفتن به خودی خود کار اشتباهی نیست و باعث معرفی بیشتر و حتی رونق انیمیشن‌سازی در کشور می‌شود. باید در کنار ارائه خدمات به کشورهای دیگر تولید ملی و داخلی هم داشته باشیم و انیمیشن ایرانی در کشور مسکوت نماند.

تبدیل شدن از تولیدکننده به خدمات‌دهنده

باید به این نکته توجه داشت که انجام بخش‌های اجرایی پروژه‌های خارجی به معنای رکود انیمیشن ایران است، زیرا ما از یک تولیدکننده به یک خدمات‌دهنده صرف تبدیل خواهیم شد و همین موضوع صنعت پویانیشن‌سازی ما را دچار بحران خواهد کرد. البته صرف همکاری با سایر استودیوها به خودی خود به نیست و اگر چنین همکاری‌هایی در یک ساخت‌برنامه‌ریزی‌شده صورت بگیرد هنرمندان ایرانی در زمینه تولید انیمیشن تجربه بیشتری کسب می‌کنند که باعث می‌شود پویانمایی در ایران حرفه‌ای پیش برود و روش‌های

یاد

ابراهیم اقلیدی درگذشت

ابراهیم اقلیدی، مترجم و محقق «هزار و یک‌شب» در ۷۶ سالگی از دنیا رفت. علیرضا بهنام، شاعر و روزنامه‌نگار با اعلام این خبر به ایسنا گفت: «این پژوهشگر و مترجم بعد از یک دوره بیماری طولانی دیروز از دنیا رفت. به گفته او احتمالا مراسم خاکسپاری اقلیدی امروز در قطعه نام‌آوران بهشت زهراي تهران برگزار شود. البته جزئیات مراسم متعاقبا اعلام خواهد شد. ابراهیم اقلیدی، متولد ۱۳۲۷ در اقلید فارس و دارای مدرک لیسانس در رشته حقوق از دانشگاه تهران بود. افسانه‌های مردم مصر اثر راجر لسنلین گرین، قصه‌ها و افسانه‌ها نوشته لئو تولستوی، موزه نیمه‌شب اثر آلان دالتون، قصه‌ها و افسانه‌های مردم اسکاتلند به روایت باربارا کر ویلسون، شاهزاده خوشبخت و داستان‌های دیگر، اثر اسکار وایلد، چرا زمین گرد است نوشته ایراک آسیموف، مگره و دیوار سنگی و مگره و مرد نیمکت‌نشین نوشته زرز سیمون، آب کد نوشته ای ال ولف، قصه‌ها و افسانه‌های مردم ژاپن به روایت هلن و ویلیام مک الپاین، ایتالیای فاشیست از آلن کسلز و آمریکا در ستیز با حقوق بشر در جهان سوم اثر نوام جامسکی از جمله ترجمه‌های او هستند.

دیدگاه

بازار موسیقی را کاسبان تعیین می‌کنند

افشین سیاهبوش، ترانه‌سرا و خواننده موسیقی پاپ گفت: متأسفانه بازار موسیقی دست هنرمندان نیست. اما این راه طی می‌شود و امیدوارم بین آثار عجیب و غریبی که این روزها انتشار می‌یابد، آثار خوب هم شنیده شود. نمی‌توانیم بگوییم که تمامی

آثار جدید مبتذل است، صداهای خوبی هم در میان این آثار شنیده می‌شود. وی به ایرنا گفت: بسیاری از افراد می‌گویند که ملت ما به سمت ابتذال کشیده شده و آثار بد می‌شنوند که این سخنان را نمی‌پذیرم، نمونه آن را در کنسرت علیرضا قربانی می‌توان دید که در مدت زمان کوتاهی، تمامی بلیت‌های کنسرت فروخته می‌شوند و از تمامی اقشار و سنین در آن شرکت می‌کنند. پرس مردم ما موسیقی خوب را دوست دارند، اما در

دسترس‌شان قرار نمی‌گیرد.

سیاهبوش خاطرنشان کرد: بازار موسیقی را کاسبان تعیین می‌کنند، متأسفانه اگر یک

درصد هنری و ۹۹ درصد تجاری به یک هنرمند و گوش مردم توجه کنید، فاجعه است. این

فقط شامل خواننده و تولید آثار بد هم نمی‌شود، مشمول حال سرمایه‌گذاران هم هست،

چون بعد از مدتی می‌بینند که این خواننده هیچ چیزی برای ارائه ندارد و یک سری حرکات

زانگولری را روی صحنه اجرا می‌کند.